X 59

بنان حەبرى

كاپيراتزلا

P15702

... نەشرى

1926 - يىل ...

Национальная библиотека
имени Ахмет-Заки Валиди

بۇتۇن دونیا پرولېتارلاری، برلەشگەز!

عەینان حەیری

Хайри.
89.
X-12
Библиотека
ПРОФСОЮЗА
Инв. № ~~15686~~
2732
42-د

کاپیراتورلار.

Кооператоры.

حیکایە

26 МАР 1931
2732
№ 15702
Научная Библиотека
Б.А.С.С.Р.

«باشکنیگە» نەشری، ئۇفا، 1926 — یل

Уфа. Типо-литография «Октябрьский Натиск» Б. Ц. С. Н. Х.
Зак. № 362 Главлит № 128 Тираж 2000

Г. ХАИРИ—Кооператоры (рассказ.).

Библиотека Башобота
ПРОФСОЮЗА СОВТОРГСЛУЖ.
Инв. №

کابیراتولار.

(1926)

~~...ئالار، ئشلەولەر~~

قۇياش چەتشى باعتقان - ئاولنك چيتلەن سۇزە ككنە كوتەرىلگەن تاو تورا. ئاننك قاي بر جيرلەرى تورمانلى قاي بر جيرلەرى تورمانسز. باقراقلارى تيرەندەگى قۇياش ياقتلسى، بەلەن كيمەلشلەنب كورنگەن ئاعاچلق - تورمان قرلارندا، تيرە بەلەن ئاولنك ئش ئاتلارى، موينلارنداغى قكرولارن ياكەرالتب، باقى تورعان ئاولعا تاوش توگەلەر.

ئاولنك تيرەندەگى موزبكلەن كوكلى بولا؛

تاو بلەن ئاول ئاراسن كيسب، جلاتلانب سوبورعاتلى. يلعانلق ئاو باق بارلارندا. كوب بللارنى كورب، جانسز شاهيد بولب ئوتكەرگەن ئوزەنگيلەر بار. ئالارنك بوناقلارى قار-نايەلى، باقراقلارندا يوق... نامولارى. قزل بالچقلى ياروعا ئاسلنقعان، ئالارعا قاراسالا. ئالار، سيكە.

دەنى:

- بزە ئاوابزە بزگە كوٌن بتدى...، ديگەن شيكالى تورالالار، ئول، شولاردا؛

چونكى، -

بار جيتلە يەشى ئالاز ئوسەلەر، ئالارنك ياقالارندا تونالار - مانورلار؛ ئالارنك تيرەندەگى، قالى قاماقتا ياراتا. ئيالەك بوزنەكلەرى - باقراقلارعا سلب تونالالار... لەكن،

قۇياش، ئۇزۇنلۇق عادەتتىچە، تۇمان بىلەن ھەر ۋاقىت سوغۇقتا، جىنگە تونۇرە...

قاۋ ئارتىقدان ، ئۇت شاۋى - قۇياش ئالقىنى بىلەن، بەار جىمىندەگى بەلەن ئالار ..... يالغۇزلا كولەگە تۇشەب ئۇبىيلار. قۇياش كوزەرلىكەن سايى كولەگىلەر - سوغاچومالار.

سۇ بوبلاپ، ئاۋلاق بىتكەن ئابقرتقىدا تىكرمەن. بۇگۈن، ئاندا ئىگىن ئارتقىرمىلار. سۇ، زور ئارتقدان، تۇبەنكە ئاتلاپ ئۆشە، قايىنى، شاۋلى، كوكللى...

ئارتقدان سىكرگەن سۇ تامشىنا، يساقى تاۋ باشىدا يورگەن ئاتلارنىڭ فكىراۋ ئاۋشلارى، ئورامداعى سىيىرلارنىڭ مۇكرولەرى، ئۇزۇن جىبرقلىسن جووش - دەلى ئولدى ئۇتىندەن ئۇستىرەگەن كوتوچىلىك بنارلىق مالالارنى ئوز كلانىلسىدا قچقرا - قچقىرا ئالب جىنەووى - بۇلار بارسىدا ئاۋلنىڭ ئىير- تەتكى موزىكاسى!

ئورامنىڭ ئورتاسىدا قايىن بەنلىپ تۇشكەن ماھارالى مەچىت. مانارىسىداعى ئاق قالايلارى سارعايعان؛ پىيالالارى توئىجىقەان، تۇسىن بوعالغان كول سووى كىبك، ئانىڭ قارشى- سىندا، ئوچ ئىيرەزەسى ئورامعا قاراعان، چرشى بورەنەلەردىن ئىشلەنكەن مولداناڭ يۇرتى. ئانىڭ سول ياعىدا پازارلىق لاپاس، ئانىڭ ئارتىدا:

بوكەنلەرى مەوكلەنە باشلاعان تەگەرمەچلى ئارباتۇسىندە. ئۇمۇرت ئاعاچلارنىدان قرشالعان زور مىچىتكە. لاپاسنىڭ قابر- عاسىدا، مونەلادان ياسالغان، بوعارى قارالىب قىسماعان پەمالالار؛ ياكورلار...

ئە، ئولا يامانا، ئەزىز كولاكىنىڭ يۇرتى. ئىيرەزە قارشىدا ئىيرە كلىر... بۇرت مابقىسى زور، ئول زەنجىر بويلىق بويىدقلعان.

ئاۋلنىڭ مەركەزى، ئۇلنىڭ شول ئىدى، ئانىڭ يۈرەگىدە شول بولدى.

ئە، جەزو، نەدىنەك بۈرتلاردا تۇرۇوچى غانىلار ـ ئاۋلنىڭ كاپىتانلارى بولدىلار!

2

كامسامولىست شاكىر ئاتنى ئىرنوك ئالىپ، قايتىپ كېلە ئىيدى.

ئورنا بىشلەردەكى، قۇغات بۆزلى، ياشۇق ساقاللانا باشلانغان مىنىجاپ، قولىداغى قاپىش بوگەدىن چايقالغۇرۇپ ئاتنى ئالدىغا كىيىنىپ بارئەتلى، تىكرەان كوپىرى ئۆستىدە، شاكىرنى توختىراتتى.

ـ ساۋمۇ شاكىرجان ئىنىم؟ مېنىم ئاتىمنى كۆرمىدىڭمۇ؟

شاكىر ئات ئۈستىدە، تاۋغا قاپان قايرىلىپ، تولىن سورىدى:

ـ كوردم، ئانە شوندىغىنا يۈرى، ـ دېدى، كورسەتتى.

ـ ئەمەسە، يارى ئىنىم، يارى، ـ مېنىجاپ كوزلەرىن يوغارىدا مىلدۇرۇپ، ـ بۈگۈن يىرەو جىيرگە كېتەسىڭمۇ ئەللە؟

ـ نى ئۈچۈن؟

ـ بىك ئېرتە بارغانسىڭ، ـ دىيم.

ـ مېنى باشقا كۆرۈنگەن سوگەما قالغانىم يوق بېيت؟

ـ يەشلەر شولاي بولالار ئىيتىدى «ئوال!...» ـ يۈزى ئىيرەنگى قۇياش قىزىللىغى بىلەن ناغىدا قىزارا تۈشتى.

ـ شولاردا، بۈگۈن ئازلراق ئىيرتەرەك كىيارگە كىيرەك بولدى، چۈنكى جىيلىشقا قايتىپ ئۈلگۈرۈرگە كىيرەك.

ـ دا، بۈگۈن كاپيرانىيف تورۇ ئىشىن ئارتلار تۈگەلمىمۇ؟

— ئەيبىڭ، ئەيبىڭ! — باشىنى سىلكىدى.

— جىيىلىش تۈگىشى ۋاقتىدا بولا بوغاي، ئاتا قالىپ جىتەسىگەن؟

— جىيىنشىرگە نۈلشاچاقمىن، بۈگۈن، مىڭگە، ئول جىيىلىشتا يېڭىك بولسادا بولۇغ كېرەك.

— مۇنەۋۋەرلى مېنىڭ نە بىر تۇغقان. ئاتىسى كېلىۋەرىدە، ئۆزىمنىڭ قارا، ئاتىلىم بىلەن شۇنىڭ ئۈچۈن كېلىمەن، مېنى ئەيتىم، يەتەللەپ ئالغاچ. — كىملەرنى سايلارغا، كىملەر ئىشلەرلەر؟ — ئەيم.

— بىت ئىشنى شافىق باشلاپ يۈرى. چىغانىدا، بۈگە رىگول تۇرۇلدا سۆيلەمەرگە كېرەك.

— نېچاۋا، نېچاۋا. بولايىدا بىز ئۆزلىمىزنىڭكىن ئۆتكەرۇرىمىز. مونا سىيىنلە بىت، ئۈلگىنىڭ — سولتىنى بىلەسىلىك. مەيبى، گىراموتىناي كىشىنى سىلىك... ئۆزگىنى سايلارىمىز!

— كاپىراتىفدا ئىشلەرلىك كىشى، بارى مىڭلىكنە تۈگۈل، باشقالاردا بار بىت! بۇ، تۇرۇلدا بىزنىڭ بەچچەككە بىيوراسىدا نېيشلى چارالار كورۇلگەن... نىلك، ئەزىز كولاكلارى ھەم ئانىڭ كېيىۋى شافىقدان ساتلانىرغا كېرەك! بىز، ئۆزلىمىزنىڭكىن ئىشلەرگە نېيشلىمىز!

— ئالار بىت ئۇزلەرى سايلاسماقچى بولۇپ يۈرىلەرەدى. شەھەردە بىزنىڭ تانىشلارىمىز كوپ. كاپىراتىفنى ئالا جىبەرگە تىلەسەگو، بىزنىڭ سايلاغىز ھەم بىزنى سايلارغا تىشلەمىز، دىپ ئەيتىشلەرەدى.

— كورىبىز، نېمەك بولۇپ چىقار...

3

ئەزىزيۇرتنى، سەئەت 11لەردە، ئانىڭ كېيىۋى - شافىق، باشقى تۈبىمگە بۈككىن كىلىش بۇرتقا كىردى.

ئېسەنمۇسىز؟ - ساۋلۇق سورادى.

- ئەلھەمدۇلىللا، ئەينە كىيىمۇ، ئەينە تۇرگە، ئوزا! - توبەتەيىن ئاقىر باشىنا كيىگەن ئەزىز، قالاۋ كۆكرەگىن تاغىدا ئالغارانى چەرب، كىيىمۇتنە ئۆرۈن كورسەتتى.

ئۆيۈتنىڭ ئىچى تۈزۈك، جىبىشتىرىلغان، ئۈستىدىكى چۈي- لەرگە، چەكمەلەپ ئىشلەنگەن سۈلگۈلەر بىلەن كوپ ئاسىلغانلار. ئىشكتىن كوگەنچە، سول ياقىدا پېچ، ئاناڭ ياقىشى ئاغار- تىلوۋى ئۆي ئىچىدە تاغىدا يەم يىرىپ تۇرغان بولا.

ئۈستىدا بويلارىدا، ئالتىنلانغان يوقا قالايلاربىلەن يابىلغان، بېزەكلەنگەن بۆز ساندۇقلار، نېرىدە توبلەرىندە، تۆرلۈك توپ- لەگەن چەچەكلى گۈللەر...

- بە، كىيىمۇ، بۈگۈن كاپىراتىپ قوزغو بولامدى ئىمەندى؟

- شۇلاي، دىيىپ يۈرىمىز. ئېچەك بولىپ لاچەر. قاي بۈيۈ- لەر بىزگە قارشى تۇشەرگە ئۇنىلىلار ئىكەن. - كوزلىرىن سۈزسالالاندى.

- شۇلايمى؟ - ئەزىزنىڭدە كوزلىرى شارلاندى.

- شۇلايراق...

- ئە، يوق ئېچەك ئىشەرگە؟

- ئۆزەن تاپارىز ئەلى... ئىكە ئاناڭ ئوچون قايسۇرغا: مېن بۈگۈن ئۆزىنى كوردىم، ئۇل ئايتە: سەلىلارىز ئوزنى، ساپلارىز، قورلقماعز، دى. نيانى دى، ئەزرەككىنە دى...

- ئانىسز بولماس ئىمەندى، بولماس...، - شەمىقنىڭ تۇشىدە ئاسلىنغان كۆمۈش ساعەت جايىرىدا كورلەرن تۇشۇپ ئۆتلدى.

شافىق، سول بىلەن، ئونىڭ يەنى ئۆمىدىنە سالدى. تىرسەگىن شۇندا قويىپ، قولنى سول ياقى ئەكەمە قىيدىرلغان چىكەسىنە قويدى. ئەللە نىمەدى ئېرىمن ئوينا جوممان كىشى

نىيابەتنى بىلەن، ئەزىزگە ئوراقچىغا قاراپ تۇردى.

— ئەگەردە، سايلامغا ئالمىسالار ئىش ناچار بولاچاق. ھەزىر، ئايرىم رەۋىشدە سۆھبەتدە ئېيتىۋېلىش قىيىن.

— بىلىكولى!، — دورىسلىدى ئەزىز.

— شۇنىڭ ئۈچۈندە، نۇرىغا ئەزگەرەك جۇمۇرىغا كىرەك ئىدى...

— ئادەمنى ئىشلەدىم ئېيتتىدى، ئىشلەدىم، كېچە، كېچ بىلەن ئويغىمە ئالتىپ بارىپ، ئېيتىرتكەنىڭنى.... — كۆلە — شۇندان سوڭ، سىزدەن باشقا كىمنىڭ سايلىنىش ئېيتتىدى؟ — دى. ھالىكا سىۋالارنى سايلاپ بولماس ئېيتتىدى، دى. تۇرۇست، دۇرۇست، مەن ئەيتىدىم،

— بولاي بولغاچدان، بولىدى، دېگەنىسىز. ئاۋال ئاۋۋالىمىنىڭ رەئىسىنىڭ بىزنىڭ ياقدا بولغاچدان بىزگە باشقا بىر ئەرسىدە كېرەكمى. ئاندان سوڭ، ئۇل، بىزنىڭ ياقلىق بولىبى قالىدى! كېتتىسەن، ئە؟ ئۇل، بىت ئۇرۇقدە مېندەن ئاغزىغا قاپتىش، ئە، ئېيتتىدى ئېيتكەنچىدەن، ئانىڭ ئۆزىنى بىز سايلامىساق، كىملەر سايلار ئىدى، ئە؟ شولاي توگلىمى، كىيەۋ؟

— دۇرۇست، دۇرۇست!... باشلارسىلكىندى، ئاۋازلار كۈلەتلەر...

4.

بازارنى لاپاس ئالدىدا تۇرلى نۇسخەدەگى، تۇرلى كىيىمدەگى قارت ھەم ياش كرەستيەنلەر جىيىلدىلار. بازارنى لاپاسنىڭ موكلىسە باشلاغان يورەتلى ئىستىپلىستا. شاكىر سۆيلىدىن. ئانىڭ تېۋەسىنە: كامسامول يەچەيكىسىنىڭ سېكرېتارى بەلىپەك ئورنلى ئەمىرەۋش؛ يەش باتراك — سەلىم؛ كامسامولكا زۆھرە، ئالار بىر — بىرسىنە قاراشىپ نەرسە تورتىلدىر سۆيلەشتىلەر.

ئەزىز كۈلەك بىلەن كىيەۋى شافىق، ئالارغا كۆزلەرنى

جىنىلەنگەندە تۇتۇشۇپ ئالالار...

ئاۋل ساۋېتىنىڭ رەئىسى - نورى، كېلىك ياقىلىق قول بويانى كۆك تۇشان كېيگەن، بالاتماج ئاپاق بۆرىگەن مالايلارنى چاقىرىپ ئالدىلدا:

- بارلىڭىز، بەرسىلەمىن كۆرپ، ئۇستەل، ئورۇندۇقلار ئالىپ چىقىڭىزلار، - كۆزلەرى ئەزىزگە ئاۋنالدى.

- كىمدىن ئالىپ چىقايىز، كىمدىن؟ - سورادىلار.

باشقان ئورنىدان، بىيك ئۆرلىگەندە:

- مېنىڭدىن ئالىپ چىقىڭىزلار، - دېدى ئەزىز.

ئۇستەل ھەم بىر نىچچە ئورۇندۇق چىقارىلدى. زەنگار، مەرمەر ئۇستەلىگە كىدەز بىلەن تىشلانغان پاپكانى قويغان، ئۇنىڭدىن سابلوددا ئاۋل ساۋېتىنىڭ سىكرېتارى بولۇپ تۇرغان موللا مالايى مىلمەت ئۇستەلگە پاپكاسىن قويدىلدا، ئولتۇردى. ئول يەش، ئۇزىنى، ئالداشىپمى، نىچچەدىر كلاساۋلغا كىرىپ قالغان. ئاڭا، باشقا كلاساۋلىستلار نىچچەك قارى بۇرغانلاردىر..

ئەبتىرەش، مىلمەت يانىغا كېلىپ، ئۇستەلگە تايانىپ:

- سېن، كېچە كلاساۋل سابرانىياسىدا بولدىڭمۇ؟.. دېدى.

مىلمەت، باشىن سىلكىپ:

- يوق... بولمادىم... ئىشىم كۆپ بولدى...

ئەبتىرەش ئاچچىقلانىش كولىپ:

- ئاپپى، سىنىڭ ئىشىڭ كۆپ ئېكەندى... ئەگەردە، ئۆز تاپىلغان كۆزەتۈچىلەر كۆپ، ئالا يانىلىيلار ئېيتقان، بۇرغالارنى بىزنىڭ سوزنى، سېن، بىلمەيت، پىرانا كولسا ياۋانوا تۇتۇقما! ئىشتىنىڭمى؟

مىلمەت، ئېرىنى كوپىرىپ، باشىن تويەن ئېگدى.

[illegible]

[illegible] شلادی:

[illegible]

دامی ..

— صباحدن — سیکلار...

[illegible]

— ئيك دورتموا قاناغة من ... ئيچرکم مين سزكه ... دوا،

— هربز ئاغای بلەن شاميق.

[illegible]

هیجاج سوز ثاب:

[illegible]

بونلاردن سالارعا کیروك ئیدی...

[illegible]

— دوستوڭ ،
ئدیتروش،

قاقسن ئاچپ، بۇرنغا جىمدىلار،

Национальная библиотека
имени Ахмет-Заки Валиди

[illegible]
ماعاسنا سالدی.

[illegible]

— شدیدن بکت؟

[illegible]

سلمان دیدن کورمدی.

— دیشاب؟

[illegible]

شششم نیت.

ـ ثابین شولای، ـ دیرستلمب قویدی.

ـ دیرستمن !

ـ ثالدامیم تمبلی !..

ـ بیر قمنمی !.. ـ قولار قمشدنلار.

داوتدی...

ـ ...

ـ ...

— بيچاره

— سن نه ايچون قيچلك ؟

حوملار، دوه لالار،

لمشمك (٤)

— نكرمه‌نكه كشى كبادمى؟

لى

كه ديچك ويلدرا ناعلى؟

— كملدر دان نجه لدر؟

[illegible]

– بوك، بوك...
– ئەيت ئيذلى، يەشرەدا!..
– دا، برگمنه با
[illegible]
– [illegible]
– شولايدا؟
[illegible]
– [illegible]

[illegible]

بيت يادم.
– باكدج، ميكه سورابس؟؟

[illegible]

[illegible]

– [illegible]

[illegible]

[illegible] قهقهه، قایتردی بر [illegible]

[illegible]

کوردی.

— کیم بونی بابا بولمشلر؟!

— [illegible]

[illegible] اما ایدی، لکن، شاگرد، [illegible]

[illegible]

[illegible] دی، دوکلردی.

— [illegible] یارادر...

[illegible]

— [illegible]

[illegible]؟ [illegible]!

قانىما ئۇچىغىن ئەرنى،

ئەزۋالەرگە تېيىش!

دولقۇنلار —

كېنەت ... كەينى:

4.

[illegible] ئ ئىستىمى

[illegible] لاەكاسى
[illegible] لەكە ەتون كيلىتولار. زادا.
ەۇل ئىسنيماغا تئرەكان.

[illegible]

[illegible] ى قىمىردا دى:

[illegible] رەحيم ئىبت! [illegible]

داوطلوع ما بودی.
باجیه مواسلا. هدا، [illegible] تبخی داقد،

[illegible]

— نی اودن ثلای تقورق؟
— شمعدرته مول ثمرعا

[illegible]

قوماغا صوقولب بورعن ثمدمدشا ورت؛

[illegible]

— سوئ؟

— قورئان ئۇلىلا سوزى، ئالن ئ

— ئاللاغا عىبادەت قىلغا

ەوبا ە،وسە: سىبن ئەرلىك. دۆ،

دۆرست، بىرىش مۆيدا ئشتمو يەۋ

ئۇلوق.... قىدىغى دىر دۇرت.

ش... ئالدان

ئەمما شەيلەردە سولتان.

دن بلەن يازلغان.

ديدى شاكير.

حەزرەت نۇسن بۇرۇ،

— كۆزەر سۆيلىسك سىن، ديدى.

ئوقيمز، — ديدى غەدائم.

قايسى يۈز توبدن ياندىلار.

باشن قالمقنى:

[illegible]

ئامن کره ئیکەرلە،

— ئلوزم ئایهان مل نوگل،
ئەنکەی نایهان زمل نوگل. . —دیب جرلیسی عنما
قالمان ئاگی. . .
حالفنلك کورلەری شادلابدی. . .

[illegible]

مینله بارانام،

— [illegible]

[illegible] تیکشومبسز؟ — دیدی بوەو.

— شولارنك نەتیجەسی.

[illegible]

[illegible] تلمادئلەر، بوئش توگن.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— [illegible]

— [illegible]

ئەللاه — دیدی ئول.

١٠

تۆن — ئورام بوقلادی.

[illegible]

تاماقی سوما..

[illegible]

[illegible]

ئابا ئاچتادی، کردی.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ئونۇدنلار.

ئیمای، ئانساق ئاولاش بلەن:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

كەن ئيكەن... سوگندان...

[illegible] ن تخلارسك.... چارغانلەدى.

[illegible]

ئش بارب حقماس..

— قورقاق، بيشلەپ چىماسن؟

بارىمنى؟ ئاڭلىمسىكمنى؟!

ياۋتش بلەن، ئيماى:

ئيرنەگەدەن —.

— سورده بولترعا مۇمكن توگل...

ئيمانلك كەميل بولسن؟

ئه.... ماجار بو

ئول كەيعلى... مىتا ئول باى...

[illegible]

7

[illegible] شەيتان بيت...

[illegible]

[illegible] قوياش ئاتاغان

[illegible]

[illegible] ئېلىپ ئە بۇگۈن دا دا دا!

[illegible]

[illegible]

— تاشلا ئەلنى بوقىنى!..

[illegible]

— ئەتچا ئەر قالدى توگلەى؟

[illegible]

— ھىيو..

— مىن، قارشى توگل.

— ئەبدە، شەرەگ ئانلا!

[illegible]

— بیگە بۇگۇن ئالمادىڭ؟

بورسەلا سۆيلەشىك ئەلى...

— ئەيدە سۆيلە، تىڭلايم!

— دەق تورلەۋى...

— كوبرەك ئالەكلەرگە كىرەك!

كيسەب چەسەلاردا.

عەزىزە كاپىراتسىيانىڭ حەلى؟

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

دیدێ عەرز.

[illegible]

— [illegible]

— مەسەلەن، نوری‌عا...

[illegible]

[illegible]

ئێرنەگە، بەق سەعەت بردە...

مەحمود.

[illegible]

[illegible]

کوندوز بولسن، دی- تولە.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

بەرگب توشرگدن...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

هاوا بولعا...

[illegible]

[illegible]
سىپىي، ئىش ئىبو سورى.
[illegible]

ـ شەلمى سيەون؟ ـ ديدى.

[illegible]

ـ سزلك مەرسەگز بار؟ ـ ديدى.

[illegible]

ـ ئەه سولك، بو ئوزى باراممى؟

[illegible]
ئاليابقچندا سورتب قاللق.

تورغان ئيپەكنى ساتدى:

9.

[illegible]

كورلەرنى بىلەن سوردى،

[illegible]

مالەسخىنە قاراميلارمۇ؟

[illegible]

ھەلەك ئېنىمەسن، دې

شاكىر بورى ئانى شاپارە.

— «ساقلانماسنى ئاللا ساقلار» — دېيىش، شەيىن، شولاي

روھرە... يېقىپېتى ساقلارغا كەر●

[illegible]

ساقلارغا كىرەك ئېدى:

[illegible] ن سوال، ئىلارغا ئەددى:

[illegible]

[illegible]

دەسن شاكىرگە تابان بوردى.

[illegible]

— [illegible] مېنىم باقچادن قارا —
كېلەڭلەر.

[illegible]

— [illegible] دى ئېيلدى، ئە؟

[illegible]

— ئالا نوكادن؟ — كۆزە.

[illegible]

زۆھرە كۆلنمسروف:

ئولە نمىتىك بولىدۇ ئىكەن؟

قەرغا بۇرغالسىڭلەر...

[illegible]

[illegible]

— ۋجن، ۋجن!

[illegible]

لەكىن....

١٥

[illegible]

كوزلەرن ئۇستەلگە ...

[illegible]

... بىلەن قۇۋۇشلار...

[illegible]

لاباسا... دیـن!

حاذق -

شول... یاکی بو ساتقاو بلەن...

— مونابیت بارام!...—

[illegible]

II

[illegible]

... عا كرتنب تۇرانىدى.

ساڭگانىڭ قارلشندا ئور ... باره جورمادىق سيرنللە

[illegible]

حادىدا!

— حيحى...

— شولاى ئشاى‌لەر ئەمن...

[illegible]

III - تۈن ئاستىندا...

[illegible]

بادوردا سولث ئۇعووى كيەلدە!

كيمه ده...

مېن، بلەمن دەعرم، سېن، سۆيد [illegible]

[illegible]

— «سۆيىيم سىنىي» — ديەدك...

[illegible]

[illegible]

شاكير

[illegible]

— كيمده يوررگه تليسومن؟

[illegible]

سن كسه سفه ياردى...

[illegible]

2.

ناسيما ناتشسه. توق احشق ژورناخان ئيندى

[illegible]

[illegible]

زیز ئاچولاندی.

ئەیبی.. ئاندا سیملک ئشلک یوق!

[illegible]

نی ئوچن سالنرغا کیرەش؟

[illegible]

فاریماه، کیری ئوستنگ قیوەسنمه بارکه

[illegible]

[illegible]

ئيماى، ئاۋزن ئالما چارئب:

[illegible]

اونشلادما!...

[illegible]

— همن، كيتدم، — چنقلدى.

[illegible]

[illegible] ئۇل شولاى [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] داەن سىزلىمى؟ ـ دېدى.

[illegible]

ـ ئاپـ ـ ە ـ كو ـ 3 ـ گزا!...

[illegible]

لاەكا ئۇچىدە سورلەر بارا:
نىمدى ئاۋارلارنى ئالابر؟

[illegible]

ـ ئەۋر...

[illegible]

ـ يوق نولدى..
ـ وابلماس ئەلى ئەرباسى...

[illegible]

بو كولەگە:
ـ منىدا ئش بتدى، ـ دېدى.
ـ حەزر قاپدا، سانكا ھيورتنتامن.

[illegible]

[illegible]

— موندررورو باشقما!... — ديدى.

[illegible] ئورنما يقدى.

[illegible] شاتزادى .

[illegible] ئيلدى.

[illegible]

[illegible]
ئاولىشى كوچسۇ.
[illegible]
خايلابقندا ئانلاب ئايتىش كىلە.
— [illegible]
[illegible]
باسقىچقا كوتەرگىلدە:
[illegible]
[illegible]
ئەدكىلىردى.
[illegible]
توگىن!
[illegible]
ئايقە باسدى.
[illegible]
— [illegible]
— [illegible]
— بابى، سىن دەوسە سەۋلىمىلك؟!
— بەر بىسىسە.
— ئاەن برنى!!
[illegible]
بارىق بەوسەلەر توزدرئالب بىرا
[illegible]
— سو، بىشلىمسۇ؟ مىن قاراق توگىن!
[illegible]
[illegible]

— شولايمنى؟

— ئەيلە، ئانلا تويدىگەا!..

[illegible]

[illegible]

— كملەر؟ كملەر؟

— موبا، برسى توبلىق!

[illegible]

— كاپيراتيفنى ئالادىلار..

[illegible]

ديدى.

حەيلەر قىرت. شاكىرگە ھقرن ئاراپ قويدى

مىيىنسىۋسىر. شاكىرگە قرپ [illegible] [illegible] لار

بۆرنىپ

— كىمەن كورەسىر؟ — ديدى.

ئەزىز قانى تاۋۇش بلەن:

[illegible]

[illegible] دول ۋور بولا.

[illegible]

[illegible] ۋۇشن ئېشىنىكىنە باردم.

— ئۇلايساە تۆۋلە قايدا بارديڭىز؟

[illegible]

ئەلەم.

شاكىر ساھىن قان بلەن:

[illegible]

ئۆزنىڭ عەيىلى...

ذوار بلهن توتمگمنی؟

کورمه‌گمر!

کامساموا، ژوره دیمکمد

تاکا:

بیشلس سزده، - دیدی.

ثبت بعدلب توشدی.

عذیر کیمحت:

— هپ، ثانی نایدان دلیم؟

— بیلمك؟

اتیوب

ئۇل، ئاول ساۋېتىڭ يۇرتىنا بر [illegible]

[illegible]

— قايدا؟

— سوو بويىدا، بار باشىندا.

[illegible]

— ئالاي ئېكەن

[illegible]

سوگىندا،

[illegible]

4.

[illegible]

ئاتنى قاراپ تۇرۇپنى يەتتىم.

— دۇرۇست بولسا، بىلەك داجار —
سىموون سوزگە قىسىلىپ:

شەكىمۇنى...

— كىپىراتېمەنى سىجىك تورلاغارلار؟

— نېچۈك بولا ئىپندى داۋل؟!

كرەستەن:
— ... دى، — دېپ دۇرۇسلىدى.

ۋولسنقا ئاتنى كىندىرگە بەلدىلار.
... دوش قەلەتۇش!

[illegible]

[illegible]

ئه' قولار، قاراغز ئه‌لی!..

[illegible]

ن توتب بارەن

[illegible]

ئله كدنله‌ر!..

— شولايمی، قابدا؟

[illegible]

١١ بيتلنك تاچنلدى...

[illegible]

مېلىتسىيونېرغا سوزلىدى.

[illegible]

— مونى، سىز ئورنىڭىزدە بارارغا [illegible]

دېدى مىلىتسىيونېر.

— بو مونى تاپىدى، ئورنىم يارىدىق.

[illegible]

مك بازووى بولسا مەن باتومن.

زەتىس ئوقتىب بىنكەچە [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

دى، [illegible] [illegible]

— خلیل بوسه ایلدی

[illegible]

مسعود شولای!..

[illegible]

شکر ایدی!

[illegible]

رعنا ایدی...

[illegible]

ئەمى چىقىپ ئاتتىلار.

— خوش، سىز بەرسە بولسۇن"

[illegible]

[illegible]

مېنى، ئۇ ئەمە- ئۆرم قارشى كىشى.

[illegible] ئالى بوسنى:

[illegible]

دېپ كۆيلىدىم،

[illegible]

[illegible] چىن دانى كولەيدى.

[illegible]

— سېنىڭە چىلان سۆيلىسكىنى؟

— وحش، وحش!

[illegible]

— يوري.

— قيدا بارابر،
— قال ساقينسا!

[illegible]

٩.

[illegible]

— [illegible]

— كيم باردن ..
— بوق، بوق. [illegible] بوك،

- قېيدىن بىلىم؟
- ئەست، كىملەر قاتناشدى؟
- ئەي...

...ۋلار چىقمىدى،

كىمسامۇن بىچەيكاسى:

[illegible]

3.

[illegible]

- مون حەدایت ئودرەتی!..

- رامان ! هری..

حەودەن ئۆرمەحەی داسوس.

دو داسیبانی ئوەگەن موشزمو!!

٦٠.

كۈن قۇياش بىلەن تووودى.

قوربان عىيتى. مەچىت قابقاسىندىن، قارىلار، ئاۋلنىڭ سوفىلارى، ناغى، - ئىلگىكى واقتدا موللا مەدرەسەسىدە خەلفە بولىپ تۇرغان، ئوك قولباشى ئالغا ئاپان بۆكۈرەيب چىققان موستاقاعىنى چىقدى.

بەش چىل - ئاك بىلەن بۆكۈردى.

خەزرەت، تورام تۇرغاندان كوزلەرن مەچت مانارا سىنا مىندىرىب:

- جەماعەت! كورەسزمى؟ مەچىت مانارا سىنىڭ ئۇچى سىلكىنىدە. . . خالنى ئوز تورچن ئاگلاب، ئانى تۇرە نىرو جاراسن كوررگە نىيىش ئېيدى.

ئارمىيەلى كوبدەن توكل گىنىە قايىنقان واقا، تورامدان تورتۇب پاشلى:

- ئاومى خەزرەت؟ نەرسە قارىسلىك؟ - دىيدى.

- مانارا سىلكىنىدە. . . تورەتدررگە كىرەك ئېيدى. . . باشلاردە تىرنشمىلار. . .

- ئۈيسكى نەرسەنى تورەتسەڭلە كوبكە توزەمى تول. . . باكاسىنىڭ كىرەگنى يوقلار. . . شولابلار خەزرەت، شولايدىر. . .

كىيچ. ئاۋلنىڭ ماتورعىنا بىيزەلگەن كلوبىندا، زەھرە بىلەن شاكىرنىڭ «قىزىل تويى» پاسالدى.

سەھنە چاقلانا. . . بەشلەر شاتلانا. . . شولاي كوڭلىندە بولا سوڭ قىزىل تويى!!

بۆگۈن. -

ئول بەشلەرنىڭ كيك، قالغو. تازا كوكرەكلەرندەن
چقان كوتەرنىڭ ناۋشلارى:

. . . .

. . . .

ياكا، تۆرمنش ئانالا چەچەگن‌لە نى باكمرانلدى.

6.

ئالار - ئوزلەرننە - ئوزلەرى قارنشقان كشنلەر... ئالار ئبكنچى جەبنى دە تۆرمادە قارشنلادئلار...

ئانلڭ ئسنينلسى تانس... قالن، ئالار تۆرغان كلميرانلڭ ئۆستلنندە، قالغان ئيكمەك قانەنلارى بالا... ئاق قالاى چەبنلڭ... بيتلەرن بوماغان ئسناكاتلار...

بارسندا، شول ئۆستەل تيرەسنندە سرلنغب ،ئوتنرغانلار، عەزيز، ترسدگنى بلەن ئۆستەلگە نلپاەان كيلنش:

- ئيچ، بزقلنساق،... - ديدى. بيتندەگى يالبرايغان جۆملەرن سيپادى...

- بزنڭ ئادملار كبتلكەن... بارنسى بنكەن... ديدى بوگۆنب ئوتنرغان شافيق.

ئالارنلڭ ئارتندا، ئاغاچ كراۋاتدا، قاپچق تشلى سالام ماتراس ئوستندە سانكا يۆقلى... - ،ئول، يۆگۆن ئاۋلدا...

تكرمەن قنرنداغى ماتورلىقى... تابيغەت باپلنغن... ساى ،سوو. ناو، ،ئورمان هاۋاسى... موناه ،ئول، تكرمەن كلەتندە منندە ئورغان كويرلڭ ئۆستندە، تەق ئورتالنغندا...

تكرمەن ئالدنداغى ماتورلقنى تلەگەنچى قاراپ ئورغاندان سوڭ، ،ئول، ئوكچەسندەگنە ئبلاندندە.تكرمەن

ئەتىسى كىنوگە بولدى. كېيىن، ئانىڭ كېرىلەرى، ئېشىك باشىنا تۈشتى:

... ئۇلوڭ كاپىراتىپنىڭ ئىشكەرمەنى

دېيىپ يازىلغان ۋىۋىسكانى ئوقىدى... ۋىۋىسكا، كۆمەك قوللاردان ئويناشقان زور بىرقولعا ئەۋرىلگەندە. - خوش، سانىڭا!.. دېگەن شىبكىللى ئاڭا سوزىلدى... سانىڭادا قولنى سوزدى. ئەگەر، ئەگىن بوماردانىنىڭ بوجرىنىڭ بارماقلارى ئاراسىندان- باش بارماق كېلىپ چىقتى... سانىڭا، قولنى كېرى ئالمى- ئالغا ئەتە... ئانىڭ قالىرا كلاپ تۇرعان قولى، ئالدىدا بۈكۈلۈپ ئىتتۇرعان شاپىقىنىڭ قابرعاسىدا تۇرتىلدى...

- سېن، نەرسە كىشى قابرعاسىدا تۇرتىپ يانادسىڭ؟

- ئىشكەرمەن!..

- ئە، سېن، ئوچەن بەختلەر، كېسىلىكىن ئادەملەر، ئورتلەكەن كۈملەرنى قوۋالىسىڭمۇ؟؟.-.

Б. А. К. С. Д.
2732
№
Научная Библиотека
Б.А.С.С.Р.

Цена 50 коп.

Издание—„Башкниге“. Уфа. 192[illegible] г.